

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER KONINKLIJKE VEREENIGING „OOST EN WEST”

INHOUD: - Studie-Commissie van „Oost en West”. - Notulen- Indië en de Japansche textiel-industrie. - Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche pers. II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. - Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. - Suriname. - Curaçao. - Uit den Verren Vreemde. - Berichten der Afdelingen. - Mededeelingen. - Mutatiestaat van 29 November tot 6 December 1933.

 Het lidmaatschap der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad. (Voor de overzeesche gewesten en het buitenland f 6.— per jaar).

Zij, die na 1 October 1933 als lid tot de Vereeniging toetreden, ontvangen gratis het Koloniaal Weekblad over het laatste kwartaal van dit jaar.

Op ieder weldenkend Staatsburger rust de verplichting het zijne bij te dragen tot versterking van den band tusschen de gebiedsdeelen van het Rijk der Nederlanden. De Koninklijke Vereeniging „Oost en West” biedt daartoe de gelegenheid; sluit U daarom bij die Vereeniging aan of, reeds lid zijnde, wekt anderen op Uw goede voorbeeld te volgen. Aan ieder lid, dat vóór 1 Januari 1934 slechts één nieuw lid aanbrengt, wordt als premie een exemplaar van het prachtige Gedenkboek aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs 1931, gratis aangeboden.

Het Algemeen Secretariaat der Vereeniging is gevestigd te 's Gravenhage, Smidswater 10 nabij het Korte Voorhout; daaraan is verbonden een Leeskamer, toegankelijk voor de leden der Vereeniging.

Studie-Commissie van „Oost en West”.

I. Gratis voorlichting inzake studie en/of huisvesting voor jongelieden uit Oost- en West-Indië.

II. Bij betaling van f 15,— per jaar doorlopend toezicht en/of volledige z.g. voogdij-schap, omvattende o.a.:

- afhalen van boot of trein;
- zorg voor voorloopige en/of definitieve huisvesting;
- volledige behartiging van studiebelangen;
- financieel beheer.

Nadere inlichtingen bij den Eersten Gedelegeerde W. Meijer, Daguerrestraat 9, Den Haag, telefoon 336759.

NOTULEN

der vergadering van het Hoofdbestuur op Zaterdag 25 November 1933, ten 2 ure in het gebouw der Vereeniging.

(Voorloopig goedgekeurd in de vergadering v. h. Dagel. Bestuur op 29 November '33).

Met het voltallig Dagel. Bestuur zijn van het Hoofdbestuur aanwezig de H.H. M. Garschagen (Amsterdam), Prof. Mr. G. J. Nolst Trenité (Amersfoort), J. C. Baars (Apeldoorn), Mr. Drs. P. A. F. Blom (Bergen op Zoom), Dr. H. H. Zeijlstra, Fzn. (Deventer), Jhr. Mr. W. W. Feith (Groningen), C. J. Feith (den Haag), H. P. Deinum (Haarlem), Dr. W. A. Wiemer (Leeuwarden), H. J. Wolff (voor Suriname) en W. R. Menkman (voor Curaçao).

Als plaatsvervaarders der H. B. leden waren tegenwoordig de H.H. H. A. Kraayenbrink (Arnhem), A. Hoogesteger ('t Gooi), Mr. E. Rijke (Leiden) en O. Bueno de Mesquita (Utrecht).

Schriftelijke of telegraf. berichten van verhindering waren ingekomen van den Heer W. Oxenaar (Breda), L. Röpcke (Nijmegen), J. D. Daubanton (Rotterdam) en Dr. H. Wuite (Zwolle). De afdelingen, hier genoemd, waren ook niet door plaatsvervaarders vertegenwoordigd.

Ook het Raadgevend lid, de Hr. de Kanter, had doen weten, dat hij de vergadering niet kon bijwonen.

De Voorzitter, de heer R. Zuyderhoff, opent op het aangegeven uur de bijeenkomst en heet de aanwezigen welkom, inzonderheid de heer C. J. Feith, het nieuw opgetreden H. B. lid voor de afdeling den Haag.

Van de Notulen der vorige zitting wordt geen voorlezing verlangd. De heer Bueno de Mesquita deelt echter, in aansluiting met die notulen, mede, dat de Ind. films onder toezicht, voor de gereedmaking, van den Heer Prof. v. Vuuren, door den heer Barnstein van het Floratheater te Utrecht, en op diens kosten, worden voorzien van titels en voor de vertooning verder afgewerkt, zullende de heer prof. van Vuuren de films, van welke een opgave der vergadering wordt voorgelegd, in genoemde instelling toelichten bij de eerste vertooningen voor genoodigden, welke in dat theater zullen worden gehouden, gelijk zulks door den Hr. Barnstein is verzocht geworden.

Punt 3 der Agenda: Nota van het Dagel. Bestuur nopens de begroting met een ontwerp-begroting 1934, aan de orde gesteld, zegt de Voorzitter, dat die nota, een compromis tusschen theorie en practijk, volgens het Dagel. Bestuur, nog de meest doelmatige behandelingswijze ten opzichte van de begroting waarborgt. De vrij uitvoerige gedachtenwisseling over dit punt leidt, ook nadat de heer Bueno de Mesquita zijne bezwaren had kenbaar gemaakt en te kennen gegeven, dat hij er de voorkeur aan zou geven indien art. 16 van het Huish. Reglement onverkort werd gehandhaafd, tot een eenstemmige aanvaarding van den leidraad door het Dagel. Bestuur in de nota, gegeven.

Omtrent enkele bedragen der posten van Ontvangst en Uitgaaf in het overgelegde concept, vragen en verkrijgen de H.H. Bueno de Mesquita en andere, de verlangde toe- en inlichtingen, waarna het ontwerp begroting 1934 door het H. B. voorloopig wordt goedgekeurd, ter nadere vaststelling door de algemeene vergadering.

Bij punt 4 der Agenda, het Koloniaal Weekblad, zet de Voorzitter breedvoerig den loop van zaken met het Orgaan uiteen. Toen de uitgever had medegedeeld, dat hij het loopende contract, na ult. December van dit jaar, wegens verlies, niet meer wenschte te verlengen, stond het Dag. Bestuur voor de vraag of het mogelijk zou zijn het K. W. als zoodanig, voort te zetten. Deze vraag moest al spoedig beslist ontkennend worden beantwoord. Ook een halfmaandijksch tijdschrift bleek de draagkracht van het budget der Vereeniging ver te boven te gaan, weshalve besloten werd tot een maandblad, maar dan met grootendeels verbeterden inhoud, meer naar de eischen, welke de tijd stelt, gemoderniseerd, zoo attractief mogelijk voor de lezers. Door de groote wijziging der structuur van het Orgaan, zullen de vaste medewerkers niet meer, op den bestaanden voet, aan het blad verbonden blijven; hun is echter de gelegenheid geopend hunne medewerking, facultatief, te blijven verleenen, hetgeen door het Bestuur in zeer hooge mate op prijs zou worden gesteld. Vervolgens verstrekt spr. nog inlichtingen omtrent het formaat, de uiterlijke aanblik (omslag), de rangschikking der annonces en deelt hij eindelijk mede dat men zich met een 6 tal firma's in verbinding heeft gesteld voor het drukken en (of) exploiteeren van het blad, met dit gevolg, dat, na nauwgezette overweging en onderlinge vergelijking der aanbiedingen, de keuze gevallen is op de Scheffer-drukkerij te Dordrecht, met welke een contract voor het drukken, verzenden en exploiteeren van een maandblad, voor den tijd van drie jaar, staat te worden afgesloten.

Ook deze mededeelingen ontketenen een levendige discussie uit welke o.a. bleek, dat de Heer Feith (Groningen) en verscheidene leden met hem het zeer betreuren — het Dag. Best. trouwens zelf niet minder — dat tot deze ingrijpende maatregelen is moeten worden overgegaan.

Van de talrijke vragen en opmerkingen dient te worden vermeld, dat de heer Prof. Nolst Trenité de hoop uitsprak dat, nu de vaste medewerkers worden uitgeschakeld, het Dag. Best. er voor moge zorgen, dat het karakter van het Orgaan, dat toch altijd Vereenigingsblad zal moeten blijven, tot in- en voorlichting der leden, niet te zeer verloren ga.

Bij het stellen der rondvraag deelt de heer Dr. Zeijlstra o.a. mede, dat hij zich voortdurend sterk aanbevolen blijft houden voor berichten uit de afdelingen omtrent de vertooningen van nieuwe films en hare besprekers, een mededeeling waarvoor de Voorzitter de bijzondere aandacht der vergadering vraagt.

Sluiting.

Indië en de Japansche textiel-industrie.

II. *)

De heer Delwig, wiens inzichten ten aanzien van de Japansche textiel-industrie in verband met de moordende concurrentie welke Indië, — en Twente —, wordt aangedaan, wij de vorige maal beknopt hebben weergegeven, heeft o.m. ook cijfermateriaal verzameld dat, met eenvoudige getallen, een ontstellend beeld geeft van Japan's macht en Indië's onmacht in dit opzicht.

Wanneer wij de cijfers van den invoer van en naar Japan met elkaar vergelijken, dan blijkt dat over een bepaald tijdvak, bijv. van

Iederen Woensdag

Luchtmail naar Ned.-Indië!

Januari tot Mei, het totaal bedrag een overschot voor Indië aantoonde.

Men komt voor de volgende globale cijfers:

	Uitvoer:	Invoer:
1930	ca. 24.300.000	24.800.000
1931	ca. 24.400.000	21.250.000
1932	ca. 24.700.000	19.100.000

Bovendien maken de zeer lage prijzen van de Japansche katoentjes het den inlanders nog mogelijk, om zich van de hoogst noodzakelijke kleding te voorzien, nu door de wel zeer geslonken inkomsten de zooveel duurdere van Europeeschen oorsprong, voor hen totaal onbereikbaar zijn geworden.

Was de Chineesch-Japansche oorlog een stimulant voor de uitbreiding van de spin-industrie, in niet mindere mate stimuleerde de Japansch-Russische oorlog, 1904—1905, de textielweverij. In niet geringe mate droegen hier toe bij de enorme buitenlandse kapitalen, welke Japan na dezen gewonnen oorlog toevloeden en welke grootendeels werden aangewend tot een snelle uitbreiding der industriën.

In 1900 werden bijv. plus minus 650.000 balen geproduceerd, waarvan 40 pct. geëxporteerd werd en 60 pct. voor consumptie in Japan terwijl de verhouding in 1929 bij de enorm veel grooter productie van 2.800.000 balen, slechts 3 pct. geëxporteerd werd, tegen een home consumptie van 97 pct.

In 1893 was het aantal spindles 415.000 met een garenproductie van 215.000 balen, terwijl geëxporteerd werd een waarde aan garens van Yen 1.100.000, aan stof Yen 60.000.—

In 1913 waren deze cijfers resp. gegroeid tot 2.400.000 spindles met een garenproductie van 1.500.000 balen en een export aan garens van Yen 33,5 miljoen en Yen 71 miljoen aan textiels. Men heeft den wereldoorlog den factor genoemd welke de uitbreiding van Japan's textiel-industrie moest verklaren, doch, ofschoon de expansie daardoor wel vergroot is, is het een feit, dat men het gevaar van de Japansche concurrentie tot nog voor korten tijd, absoluut onderschat heeft.

Verder stelt de regeering handelsmusea in, zoowel in Japan als in het buitenland.

Onder anderen is, naar men weet, een dergelijk museum te Soerabaia gevestigd, waarvan importeurs van Japansche goederen bij voorkomende gelegenheden een geregeld gebruik maken, b.v. om de gegrondheid van eventuele claims door dit lichaam officieel te doen waarmerken. Mij persoonlijk is bekend, — vertelde de heer Delwig —, dat hiermede met nauwgezetheid en onpartijdigheid wordt tewerk gegaan.

Een door een importeur bij leveranciers ingediende claim, gearmerkt door bedoeld instituut, wordt als regel door de betrokken fabrikanten erkend en het zijn slechts de kleine niet aangesloten fabrikanten, waar indienen van claims veelal moeilijkheden oplevert.

Verstrekking van credieten.

De export wordt verder krachtig gesteund door het verstrekken van credieten aan fabrikanten en schippers, waarvan het totaal-bedrag slecht te raden valt, het uitzenden van handels-attachés en monsterbeurzen naar landen, waar de Japansche export nieuwe mogelijkheden voor zijn producten meent te kunnen vinden. Voorts oefent de groote Japansche handelsvloot, die momenteel de 3e plaats in het wereldverkeer inneemt, een gunstigen invloed op de Japansche export uit met bijzonder lage vrachtbrieven, behoudens dan die enkele maatschappijen, welke in de vrachten-conference zijn opgenomen.

De groote strijd verleden jaar over de tarieven van de Java-China-Japanlijn, tezamen met de twee in conference varende maatschappijen, contra de Isahara Lijn, deden de vrachttarieven een niveau bereiken dat de vracht van Japan naar Java nog goedkoop was, dan de vervoerkosten van de haven naar het pakhuis van den importeur, hetgeen wel spreekt voor

den gunstigen invloed, welchen de export hiervan moest ondervinden.

Nog vele andere middelen worden aangewend om de industrie zoo hoog mogelijk op te voeren, o.a. hooge tarieven, politieke invloeden en groote deelname in alle takken van industrie door de groote handelshuizen o.a.: The Mitsui, met ca. Yen 1300 mill., The Mitsubishi circa Yen 916 miljoen; Yasuda, met ca. Yen 688½ miljoen; Sumitomo, met ca. Yen 260½ miljoen.

Verder hebben de Japansche verffabrieken veel tot den export van alle textiels, waarin dyestuffs verwerkt zijn, bijgedragen.

Deze zenden geregeld hun experts naar alle exportmarkten, die voor inzending van alle beschikbare monsternormaal van hun Europeesche concurrenten zorgen, hetwelk voor de textielindustrie van vitaal belang is.

De kunstzijde-productie.

Ook de kunstzijde-industrie ondergaat een stadium van groote belangstelling, mede als gevolg van het feit, dat tegenwoordig groote hoeveelheden van dit product in katoenen goederen verwerkt worden.

Voor al op de nabije exportmarkten wordt voor deze met kunstzijde doorwerkte producten, welke tegen veel lagere prijzen worden aangeboden dan gelijke goederen van Europeeschen oorsprong een gunstig afzetgebied gevonden.

Ook in onze koloniën wordt, naar men weet, de markt met dit fabrikaat van Japansche origine overstromd.

In ingewijde kringen is men niet zonder zorg, dat deze buitengewone expansie tot een oververzadiging van de markt zal lijden en dat als gevolg daarvan, nu na de conventie van Ottawa de Britsche dominions aan den invoer uit niet Britsche landen groote belemmeringen in den weg leggen, de export van kunstzijde zijn weg naar Europa en Amerika zal vinden (Amerika trof inmiddels reeds maatregelen in den vorm van tarievenverhoging) en de daar reeds grondig bedorven prijzen nog verder naar beneden zal brengen, vooral nu de lage Yenkoers hen, laat ons hopen slechts tijdelijk, in staat stelt iedere concurrentie te slaan.

De Yenkoers niet het grootste gevaar.

Hoewel ontegenzeggelijk de lage Yenkoers thans ook van grooten invloed is op den exportprijs der Japansche goederen, schuilt hierin naar de meening van den heer Delwig, toch niet het grootste gevaar. Hij acht dit een kwaad van voorbijgaanden aard. De inflatie in verschillende Europeesche landen geeft het bewijs, dat dit kwaad niet blijvend is. Voor Japan geldt dit nog in sterker mate, aangewezen als het is op den import uit den vreemde van grondstoffen en halfabrikaten. Dit proces zal zich in Japan dan ook waarschijnlijk veel sneller voltrekken. De invloed van den lagen yenkoers op de prijzen zal zich veel sneller nivelleren, dan in de Europeesche rijken het geval was, daar deze voor hun grondstoffen niet zozeer van het buitenland afhankelijk waren.

De lage kostprijzen van de producten van Japan's industrie vinden speciaal hun oorzaak in de voor Europa en in het bijzonder voor ons land, ongekend lage loonen, de lange arbeidstijden en de practisch algeheele afwezigheid, althans toepassing, van sociale wetten.

Waar verder de huidige moderne productiemethoden gelegenheid bieden om thans arbeid te doen verrichten door ongeschoolde arbeiders, welke vroeger alleen aan bekwaame vakmensen kon worden toevertrouwd, is hiermede een factor geschapen, waardoor de toch reeds lage loonen, tot een fractie van het loon van een Europeeschen werkman zijn teruggebracht.

Volgens officieele gegevens van de Japansche regeering bedroegen de loonen door volwaardige werkkrachten yen 1.18 per dag voor spinners en yen 1.12 voor wevers.

De loonen van aankomende krachten blijven buiten beschouwing, daar deze uiteraard moeilijk te bepalen zijn, doch zeker niet meer dan 50—60 yen per dag bedragen.

De werkman verdient in 60 uur een weekloon van f 4.25.

Genoemde loonen voor spinners en wevers zijn echter de laatste jaren belangrijk verlaagd; men spreekt van 20—25 pct.

De arbeiders krijgen verder op vele fabrieken een toelage van 15 tot 21 sen per dag voor voeding, terwijl dan meestal aan de fabriek een „storage" verbonden is, waar de arbeiders zich tegen billijke prijzen van de noodzakelijke levensbehoefte kunnen voorzien. Of de fabriek deze voorziening geheel con amore doet, is niet bekend. Was de yen op de goudbasis gelijk aan f 1.25, thans zweeft de yen tusschen de f 0.55 en f 0.60, zoodat de Japansche werkman vandaag een gemiddeld weekloon verdient van circa f 4.25—f 4.30 plus de zooveel genoemde voeding.

De werktijden zijn in doorsnee veel langer dan in Europa. Wordt hier reeds door de vakverenigingen geijverd voor een werkweek van 40 uur, sommigen willen zelfs nog korter werken, in Japan kan men die veilig op 60 uur stellen en in de kleinere fabrieken wordt door jonge vrouwen en meisjes nog langer gewerkt.

Deze factoren, n.l. laag loon en lange arbeidsduur, tezamen met het niet bestaan van kosten tot het in stand houden van de hier zoo zwaar drukkende sociale wetten, zijn de oorzaak, dat de Japansche concurrentie in vele gevallen zoo moordend kan zijn voor de Europeesche industrie.

Wel wordt door velen beweerd, dat Japan dumpt, doch dit, — verklaarde de heer Delwig met nadruk —, is absoluut onjuist. Wanneer men dan ook in oogenschouw neemt voor welke prijzen Japan in staat is te leveren en om welke omzetten het hier gaat, dan zou zelfs het rijkste land ter wereld dat niet vol kunnen houden. Het zijn niet anders dan de lage loonen, het lage levenspeil in Japan voor Japanners die hen in staat stellen voor dergelijke lage loonen te leveren.

Het bevolkingsvraagstuk.

Bij een beschouwing van het bevolkingsvraagstuk merkte de heer Delwig op het streven van Japan om zijn industrie zoo hoog mogelijk op te voeren, teneinde voldoende werkgelegenheid te verschaffen.

Want dit vraagstuk baart Japan groote zorgen en dit te meer, daar practisch over de geheele wereld de vestiging van Japanners tegenover, zoo niet geheel belet wordt. Het totaal aantal Japanners in Korea, Formosa en China (Manschoerije) bedraagt niet meer dan een 700.000.

Hoe sterk de bevolkingsaanwas wel is, toonen de volgende cijfers: in 1873 had Japan 33.300.000 zielen en bij de laatste volkstelling, gehouden in 1928 was het totaalcijfer rond 60.000.000, met thans nog een jaarlijksche aanwas van ca. één miljoen.

Dat de stijging van het aantal fabrieken en arbeiders naar rato was, leeren de volgende cijfers:

In 1870 slechts enkele fabrieken voor vervaardiging van materiaal voor leger en vloot, plus enkele katoenspinnerijen. Thans ongeveer 60.000 fabrieken (ondanks de centralisatie der textiel-fabrieken), de kleinere fabrieken zijn hierbij niet meegerekend, met ongeveer 5 miljoen arbeiders, tegen 950.000 in 1914. Onder deze arbeiders zijn ongeveer voor de helft vrouwen, meisjes en kinderen.

(Slot volgt.)

*) Men zie het „Kol. Weekbl." van 30 Nov. j.l.

WIJNEN en GEDISTILLEERD
Fa. G. J. v. GILS
 Nachtegaalstraat 58 — Tel. 12173
UTRECHT

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Japan's zorgen. De „Indische visie”.

Velen, die zich zetten aan eene bespreking van wat Japan in Ned.-Indië doet, komen niet boven het détail uit. Zij zien slechts de visschersbooten in verboden water; zij zien de schade, welke enkele industrieën van den Japanschen import hebben te lijden; zij zien in iederen Japanschen barbier een spionneerend kolonel, en dan is door hen vlug de rekening opgemaakt; men moet krachtig optreden tegen het Japansche gevaar. In verband hiermee vestigt de *Java-Bode* (25 en 26/10 „Japan's zorgen”, Z.) de aandacht op twee publicaties in „The Asiatic Review” (Oct.) en een als brochure uitgegeven. *Het groote probleem voor Japan is: Waar blijven wij met onze overbevolking; hoe vinden wij voedsel voor onzen jaarlijkschen bevolkings-aanwas? Japan ziet geene kans het probleem der overbevolking op te lossen door massale emigratie, omdat het de meeste geschikte gebieden voor zich gesloten vindt; het is dus volkomen afhankelijk van industrialisatie. Thans wordt door sommigen gepoogd ook deze deur voor Japan te sluiten. Scherp teekent de onaangename situatie zich af na den boycot, door Japan, om Britsch-Indisch katoen; uit de economische schieten de politieke moeilijkheden op. Simla kan leerrijk voor Ned.-Indië worden. Ned.-Indië streve, met zijn zeer redelijke belangen voor oogen, naar compromissen. Wat Engeland voor Lancashire doet, kan Ned.-Indië niet doen voor Twente; dit is, in uiterste consequentie, eene zaak van „Men of war”. Ned.-Indië heeft geen Hollandsch Lancashire van noode — zoo besluit Z. —. De verdiensten van één, van twintig Twentsche consens zijn, uit algemeen Indisch oogpunt beschouwd, volmaakt onbetekenend tegenover deze groote kwestie: dat tegen Japan's industrie geen enkele andere hindernis wordt opgesteld dan wordt gebischt door het redelijk belang van Ned.-Indië. Er zit, voor den loyaal voelenden Hollander, een element van tragiek in de opvatting; dat in dit opzicht de belangen van Holland en Ned.-Indië niet samenloopen, doch men wint niets door voor deze waarheid de oogen te sluiten.*

Volgens „Mataram” was prof. Sleswijk op zijn Indische reis voor de „Telegraaf”, getroffen door het feit, dat in Ned.-Indië, van vrijwel uiterst rechts tot uiterst links, heerscht een strooming.... „Los van Nederland”; in nagenoeg alle partijschakeeringen zit de gedachte voor aan meerdere emancipatie. N. h. o. van het *Bat. Nwsbl.* (28/10, 2de bl. R.) verwacht prof. Sleswijk twee verschijnselen. Er ontwikkelen zich in Ned.-Indië enorme tegenstellingen van moederland en overzeesche gewesten, en Indië wenscht dat met de „Indische visie” ten volle wordt rekening gehouden; dit verschijnsel in één adem te noemen met de politieke emancipatie miskent de juiste draagwijdte van deze goedsgesteldheid. Men koppele „rechts” en „links” niet samen in één streven naar politieke zelfstandigheid. Het besef van Nederland's roeping in Indië is onder de Indische Nederlanders sterker dan ooit tevoren. Het feit, dat ook de Indische Nederlanders volle belangstelling en overweging voor de „Indische visie” opeischen, schept geen tegenstelling daarmee, maar geeft juist een reële basis aan het besef dat Nederland's taak in Indië niet is beëindigd.

Wij verwijzen naar het *Soer. Hbl.* (28/10, 2de bl. „Amerika en Japan”; 24/10 „Spionnenrees in Japan”) en *De Loc.* (30/10 „Lessen van de Britsche manoeuvres”; 26/10, blz. 20 „De bedreigde détailhandel”, door Japansche toko's in Ned.-Indië).

Politiek, 's Lands financiën, de economische tijd.

Op de regentenconferentie te Magelang

(*Java-Bode*, 25/10, 3de bl.) wees de Gouverneur-Generaal op de verslechtering van de binnenlandsche politieke verhoudingen sedert de conferenties in Sept. 1932, en de factoren, die daartoe hadden meegewerkt, als de doorzetting van de crisis, het voortdurend zwaarder worden der lasten van de bevolking, de salariskortingen enz., welke verslechtering het tenslotte voor de Regeering noodzakelijk maakte in het belang van de openbare rust en orde over te gaan tot de door haar genomen bekende maatregelen, als de beperking van het vergaderrecht, de uitvaardiging van het verbod van lidmaatschap van bepaalde Inlandsche politieke vereenigingen voor Landsdienaren, de vaststelling van de voorwaarden waaronder Landsdienaren lid mogen zijn van vakvereenigingen, de toepassing van de persbreidel-ordonnantie enz. Z.Exc. legde er speciaal den nadruk op, dat al deze maatregelen niet zijn te beschouwen als reactionnaire maatregelen, als een wild toeslaan, maar zijn genomen na zeer nauwgezette overweging, stap voor stap, na gebleken noodzaak. De regeeringsmaatregelen hebben een verandering zeer ten goede in de binnenlandsche verhoudingen geschapen, maar groote waakzaamheid blijft voortdurend geboden. De schuldvermeerdering van 1931—1934 zal ± f 480 miljoen bedragen. Gewezen werd op de enorme betekenis van den steun van het Moederland aan Indië onder dergelijke omstandigheden en op de noodzakelijkheid, dat Holland en Indië elkaar in deze benarde tijden over en weer helpen. De toekomst is uit economisch oogpunt nog zeer somber; Indië is een exportland bij uitzondering, maar zijn export wordt aan alle kanten belemmerd. Indië is niet in staat een agressieve economische politiek te voeren, maar moet zich economisch verweren. Als dergelijke verweringsmaatregelen zijn te beschouwen: de oprichting van de Nivas; de theerrestrictie, die al geleid heeft tot verbetering der prijzen; diverse contingentieeringmaatregelen; steun aan moederlandschen import; het zoeken van nieuwe afzetgebieden voor Indische producten (o.a. naar Z.-Afrika). Er zijn enkele lichtpunten: de voedselvoorziening in Ned.-Indië is verzekerd; de goedkoope Japansche import is fnuikend voor onze eigen industrie, maar is voor de bevolking in Indië, wier koopkracht zoo sterk is afgenomen, een groot voordeel. Voor de voedselvoorziening behoeft inderdaad geen vrees te bestaan, maar de bevolking lijdt zeer onder den druk der tijden.

Op de regentenconferentie te Malang (*Soer. Hbl.* 24/10, 2de bl.) sprak de Landvoogd over de politieke toestanden in Oost-Java. Z. Exc. wees het verwijt, dat de Indische Regeering de Inlandsche beweging zou willen vernietigen, streng af. Van de Regeering kan niet worden verwacht dat men in discussie zal treden ook met hen, wier politieke actie gericht is op doelstellingen, die de Regeering nu eenmaal niet kan bespreken. Tegenover de heillooze acties en de propaganda voor een „Indonesia Merdeka Sekarang” stelde de Landvoogd taak en functies der Regenten, zomede de eischen aan een hecht Inlandsch bestuur te stellen. Z.Exc. schetste de samenwerking met en van de Regenten ter bevordering van de welvaart, zoo ook van den economischen en socialen vooruitgang, als de ware Inlandsche beweging, waarom de Landvoogd een krachtig beroep deed op de onverflauwde plichtsbetrachting der Regenten en op hunne toewijding aan de Regeering. Uit de vergadering werd den Gouv. Generaal dank betuigd voor deze uiteenzetting, zomede voor de getroffen maatregelen op politiek gebied. Verschillende Regenten gaven als hun indruk, dat deze maatregelen eerder te laat dan te vroeg zijn genomen. In dit verband vestigde men de aandacht der Regeering op de P. B. I. en de tanibonden. Van enkele zijden werd aangedrongen op het nemen van gelijke maatregelen ten opzichte van jeugdvereenigingen en het personeel der wilde scholen, waaronder vele aanhangers worden aangetroffen der voor 's Lands

Met hechte wortels stevig
gegrondvest... tegen alle
stormen bestand.... Zoo
staat sinds 1859 de levens-
verzekeringmaatschappij

NILLMIJ

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage:

F. J. MAHLMAN

Plaats 31a

5383

Particuliere Ziekenverpleging

HUIZE „MON REPOS”

Juliana van Stolberglaan 78 — Tel. 720444

Opname van rust-, hulpbh. en bedlegerige patiënten voor f 60. — p. m. en hooger, (g. milieu).

Café-Restaurant

„HET HOF VAN BERLIJN”

Papenstraat 32, Den Haag — Tel. 1-1-1-7-1-3 — 1-1-0-8-0-8

Zalen voor Partijen en Feesten disponibel.

Het Café-Restaurant voor gedistingeerd publiek
Aanbevelend,

5287

HENK SLOENHEK

Leden van Oost en West!

Uw aangewezen adres is:

Electrische

Wasch- en Strijkinrichting

E. DE KONING

5272

Floris Heermalestraat 22 — UTRECHT

Postrekening 111296

G. P. I. C.

Gemengde Personeel Inkoop Centrale

verkoopt Meubelen, Haarden, Tafelzilver
en Stofzuigers. Alles merkartikelen.

Leden van Oost en West 20% korting.

Bezoekt onze Showrooms

C. P. Thielestraat 24, Rotterdam

5403

GEMEUBILEERDE

LANDHUISJES TE HUUR

op de Veluwe, temidden

BOSCH en HEIDE

In voor- en najaar speciaal voordelige

prijzen. Te bevragen bij

5059

Landgoed Refugium, Elspeet. Tel. 3

dienaren verboden vereenigingen. Volgens het oordeel van alle aanwezige Regenten kon geen oogenblik worden gedacht aan intrekking van de maatregelen inzake *beperking van het vergaderrecht*.

Het *Soer. Hbl.* schrijft over „De Regentenconferenties” (26/10, 2de bl. *J. G. B.*), de *Java-Bode* over „Historie” (27/10, *Z.*) en „Het aangezicht” (31/10, *Z.*), *De Loc.* over „Wellenstein's Java-reis” (26/10, blz. 16).

Werkmogelijkheid in Holland. Crisissteun.

De heer *W. F. Detiger* heeft den 23sten Oct. in Holland een causerie gehouden voor de Phohi-microfoon, over de werkmogelijkheid in Holland (*Soer. Hbl.* 24/10, 3de bl.). Er zijn reeds zeer velen uit Indië *gerepatriceerd*, doch de opgedane ervaring naast den deplorabelen toestand van de Hollandsche arbeidsmarkt, bracht spreker tot de conclusie: „*Bezint eer gij begint!*” Zij die in Indië kans zien het ook maar eenigszins uit te zingen, moeten in Indië blijven tot hun beurt weer komt. Wie in Indië op het vinkentouw kunnen blijven zitten, zullen, als straks het herstel daar is, de beste kansen krijgen. Men stelt zich in Indië thans overal op minimale behoeften aan werkrachten in, doch daaraan komt eens een eind; in Indië zoowel als elders.

Volgens de „Indische Crt.” (*Soer. Hbl.*, 28/10, 2de bl.) verklaarde *Dr. Colijn* op een audiëntie aan *H.H. Van Lonkhuyzen, Bakker, De Ruyter* en *dr. Groote*, zich bereid met minister *Slotemaker de Bruine* overleg te plegen ten aanzien van een *steunregeling* voor uit Indië teruggezonden Europeesche werklouzen.

Het *Bat. Nwsbl.* (28/10, 2de bl.) vernam van *mr. A. C. Vreede e. e. a.* over de „Crisis zorg in Indië”. Werkloosheidszorg eischt *f 89.000* per maand; nochtans heeft men den toestand in de hand. Al te zeer heeft het ondersteuningswerk geleden onder de vermenging van *crisissteun* en *armenzorg*; een strenge scheiding wordt thans doorgevoerd. Doelstelling van het ondersteuningswerk is: *de degelijke werkers, die door de crisis werkloos zijn geworden, op hun maatschappelijk peil te handhaven en hen de crisis door te helpen in het volle bezit van hun capaciteiten en van hunne sociale mogelijkheden.*

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers Regenten en volksbeweging.

De uitspraak, door gouverneur-generaal *De Jonge* op de regentenconferentie te Magelang gedaan, dat de ware volksbeweging die is, welke door de regenten wordt geleid, heeft in de inheemsche pers aanleiding tot commentaar gegeven.

Het blad „*Sedio Tomo*” zegt, dat de in den laatsten tijd door de volksbeweging ontvangen klappen bij de nationalisten de vraag hebben doen rijzen, of de Ned.-Indische regeering wel van zins is het nationalisme, dat de vrijheidsbeweging heeft doen geboren worden, te doen voortbestaan. De verklaring van den landvoogd acht het blad niet te begrijpen, want in werkelijkheid is het vertrouwen van het volk in de B.B.-ambtenaren van hoog tot laag geschokt. Hiertoe hebben verschillende factoren meegeewerkt: het optreden van die ambtenaren zelf en

het bestuursstelsel, waarbij de Indonesische ambtenaren zoozeer aan de Europeesche collega's ondergeschikt zijn gemaakt.

Op grond van het bestaande dualistische bestuursstelsel kan *Sedio Tomo* de meening van den landvoogd niet onderschrijven. De (inheemsche) B.B.-ambtenaren zijn regeeringsapparaten en hebben een te groote bestuurstaak, dan dat zij nog veel aandacht zullen kunnen schenken aan de volksbelangen. Zij zullen n.l. in de eerste plaats er naar streven, dat de overheidsbepalingen goed worden nagekomen, teneinde het praedicaat van geschiktheid te kunnen verkrijgen. Het volk zal zijn nooden niet licht bij het B.B. voorbrengen, want hoe het ook zij, de ambtenaren worden beschouwd als regeerders. De geschiedenis van *Boedi Oetomo* toont, dat de B.B.-ambtenaren niet in staat zijn het volk, en met het volk zichzelve, vooruit te brengen, hetgeen zelfs door *dr. Adriani* is erkend. Na het eerste congres van B.O. hebben de regenten, bevreemd voor hun positie welke door de democratie in gevaar werd gebracht, een bond opgericht, die later een vakbond is geworden. Indien de volksbeweging door het bestuur moet worden geleid, zal er geen correctie op bestuurszaken mogelijk zijn. Het bestuur staat buiten de volksbeweging, die een eigen plaats en taak heeft. Goed georganiseerd, zal de beweging in haar streven naar zelfstandigheid een gezonde samenwerking tot stand kunnen brengen. De beweging is noodig als correctie van het bestuur, hoort thuis bij het volk zelf en kan niet worden geleid door regenten.

De „*Bintang Timoor*” constateert als resultaat der regentenconferentie, dat de regenten van Midden-Java de meening zijn toegedaan dat de regeering haar tanden moet laten zien aan de uit het spoor geraakte volksbeweging. In aanmerking genomen de positie van een regent als hoofdamtenaar en de omstandigheid dat hij, zoo hij van radicale en ethische gezindheid blijkt geeft, allicht moeilijkheden met zijn chef of met de blanke pers zal ondervinden, omdat men in Indië nu eenmaal met de kwalificatie rood en gevaarlijk zoo vrijgevig is, zegt het blad deze meening der regenten niet te kunnen prijzen als zijnde geheel overeenkomstig de meening welke men onder vier oogen zou hebben uitgesproken. Dit houdt geen beschuldiging van lafheid of onoprechtheid aan het adres der regenten in, doch dient slechts ter illustratie van de bij het blad bestaande overtuiging, dat inzake de politiek een Inlandsch hoofdamtenaar de uiterste voorzichtigheid in acht moet nemen, in verband met de vele gevaren die hem treffen kunnen. Dit is het, wat het blad vooral betreurt: de waardeering van vrije meningsuiting is in een kolonie, vooral van den kant der koloniale pers, zeer gering. Werkelijk uit het hart gekomen meeningen worden er zelden gehoord.

Het blad spreekt er verder zijn bevreemding over uit, dat op de conferentie van den kant der regenten geen opbouwende suggesties werden gedaan; als hoofden van regentschappen behooren zij in dezen moeilijken tijd den moed te bezitten om persoonlijk bij den hoogste in den lande met opbouwende voorstellen voor den dag te komen.

De „*Sin Tit Po*” geeft als zijn indruk van de reis van den G.G.: dat deze een ware propagandatocht is voor de invoering binnenkort van een nieuwe ordonnantie voor verdere verkleining van het veld van beweging en vereeniging. Het blad grondt het welslagen van dezen tocht op de algemeene instemming van het Inheemsche B.B. met de huidige regeeringsmaatregelen en wijst in dit verband ook op dezelfde instemming, getoond op bestuursconferenties in de buitengewesten, waar men blijkens berichten in de Sumatraansche bladen er zelfs op aangedrongen heeft om de adatbepalingen tot wet te verklaren, ter nauwer inperking van het vergaderrecht. Het blad is benieuwd naar de opinie van den P.P.B.B. (bond van inheemsche B.B.-ambtenaren) „die immers ook streeft naar nationale grootheid”.

Oost en Westindisch literatuuroverzicht

De School.

Het nr. van 27 October opent met een artikel: „De Salarisverzekering en de Commissie voor G. O.”. Voorts komt in dit nr. voor een beschouwing over de z.g.n. „Maatschappijsschool”.

Orgaan N. I. Plantersbond.

Behalve vereenigingsnieuws bevat het nr. van 28 October nog het een en ander over de theerrestrictie.

De Banier.

In het nr. van 26 October schrijft ds. *J. A. C. Rullmann* een en ander over „Kerkhervorming”. Verder bevat dit nummer o.m. een artikel over „Inflatie en haar funeste gevolgen”.

Orgaan van de Ned.-Ind. Officiersvereeniging.

De September-aflevering opent met een „In Memoriam” aan wijlen *dr. ir. C. P. M. M. Bogaerts* en aan den 1sten luit. vliegenier *J. C. Pols* gewijd. Hierna volgt een uitgebreid artikel over generaal *Swart* bij gelegenheid van diens 70sten verjaardag.

Het Mulo.

In het nr. van 31 October wordt nogmaals de kwestie van het z.g.n. Gezinsleven behandeld.

De Indische Verlofganger.

Het nr. van 24 Nov. brengt o.m. een uiteenzetting van doel en wezen van het *I. E. V. Van Melis Stoke* is er een artikel: „Indië, Japan en de open deur”.

Deutsche Wochenzeitung für die Niederlande.

In het nr. van 25 November neemt de redactie stelling tegen het bedrijf van Duitsche publicisten, die in Duitsche persorganen artikelen over Indië publiceeren die kant noch wal raken.

Mooi Bandoeng.

Het Sept. nr. van dit „Maandblad van Bandoeng en Omstreken” brengt o.m. „practische bijzonderheden over Bandoeng”, bij mooie foto's, en een artikel: „Omzwervingen in de vrije natuur”, de beschrijving van een tocht naar de *Kawahs Tjiwidej* en *Poetik*.

Indisch Militair Tijdschrift.

Het October-nr. opent met een „In memoriam”, gewijd aan wijlen kapitein *P. F. Keninck*. Van *J. J. Mojet* bevat dit nr. een artikel: „Het wapen der Artillerie is het projectiel”. *E. Baretta* schrijft over de Ned.-Ind. luchtdoelartillerie, *A. Voigt* over de broodvoorziening van het leger in tijd van oorlog. Voorts treffen wij in dit nr. nog een en ander aan over veldlaboratoria en over bezuiniging op Defensie.

Nederl.-Indië Oud en Nieuw.

In de illustratief ook wederom fraai verzorgde December-aflevering vervolgt *Paul Wirz* zijn artikelen over het Meer van *Sentani*. *Dr. A. J. Bernet Kempers* schrijft over oud-Javaansche bronzen in de collectie *Bianchi* te Amsterdam. *IJsbrand Rogge* stond een in het Engelsch gestelde bijdrage af over de diamant- en goudvelden van *Landak*, op *Borneo*.

Pro Leproos.

In het November-nr. komt o.m. een en ander voor over de Pro Leproos en de leprozerieën *Lao Si Momo* en *Hoeta Salem* op *Sumatra*. De artikelen over de lepra en haar bestrijding worden in dit nr. voortgezet.

De Rijkseenheid.

Uit den inhoud van het nr. van 29 November noemen wij: „*Madjoe* en de Indische pensioenkortening” en „*Indië* en de Buitenlandsche Pers”.

De Planter.

Het nr. van 31 October van het Orgaan der

Vereenigde Octrooibureaux

Beëdigde Octrooibezorgers

H. J. Kooy - Ir. H. J. J. Weurman

Bezuidenhout 69 's-Gravenhage

Telefoon 772080 772081 772082

Aanvragen van Octrooien voor uitvindingen en deponeren van Handels- en Fabrieksmerken in alle landen. 5044

Complete Woninginrichtingen

op termijnbetaling
 Zeer voordeelige prijzen
 Grootte keuze. Begrotingen gratis
 Speciale afdeling van Kleding voor Heeren,
 Dames en Kinderen 5369
LOEB NOORDEINDE 107-109
 DEN HAAG

W. J. Stokvis

Kon. Fabrik van Metaalwerken
 Heerengracht 9, Den Haag
**SANITAIR
 VERLICHTING
 VERWARMING**
 Grootste sortering — Laagste prijzen
 5370

Glazenwasscherij. Schoonmaak van huizen

— VRAAGT TARIEVEN —
Stichting „Nazorg”, Den Haag
 Kantoor: Zomerweg 139 — Tel. 118436
 Bijkantoor: Laan van Meerdervoort 338
 Tel. 392179 5391

WELLNER ZILVER IS OPNIEUW VERLAAGD

LEPEL, VORK en MES met roestvrij stalen lemmet, zware zilverlaag (90 gr.) met 25 jaar garantie, nu slechts 3.30

HOEK PIETHEIN **J. v. WILLIGEN** HOEK PA65AGE
 ZOUTMANSTR. & ZONEN DEN HAAG SPUISSTRAAT
JUWELIERS

Ch. F. RIJKEN & Co.

Pianofabrikanten 5373

NOORDEINDE 154, DEN HAAG
 Telefoon 112523 - Giro No. 31010

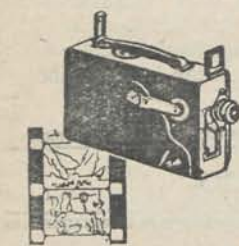

MEERPOEL heeft méér keus

PRINS HENDRIKSTR. 153. TEL. 334853
 FILIALEN: HEERENGRACHT 44 g. Tel. 114173
 COPERNICUSSTRAAT 123. HOEK BEEL-TEL 333128

Uw adres voor:
 Edison-, Crystalphone-
 en Philips-
 Apparaten en Luidsprekers
Kunstzaal Edison
 's-Gravenhage, Plaats 24. Tel. 115765

Nieuwste Huis kino

ook in huur
 Afwerken van films

N.V. FOCUSA FOTAX

Wagenstraat 60 en
 Lange Poten 9a
 5061

TH. P. SCHRIJVER

Loodgieter, Zinkwerker en Metselaar
 Houtmarkt 38-39 - Den Haag
 Telefoon 117860 - Giro 152874

Aanleg voor Gas- en Waterleiding. Plaatsen van Baden, Geysers, Sanitaire Closets, Fontein en Electriche Geleidingen.
 5017

Dit zijn Uwe adressen!!!

Vakvereniging voor assistenten in Deli is een „propaganda-nummer”, met vele bijdragen over werkwijze en doel dezer organisatie.

Mededeelingen van de Handelsvereniging te Medan.

Het nr. van 31 October brengt beschouwingen over de kosten van levensonderhoud en over het stopzetten van den tap op rubberondernemingen.

Onze Stem.

Het nr. van 27 October publiceert o.m. een oordeel over „den Indischen jongen”. Voorts noemen wij uit den inhoud nog een artikel over jacht en dierenbescherming in Indië, een artikel dat een voortzetting is van dat in het nr. van 20 October. In dit nr. kwam o.m. nog voor een beschouwing over de Giesting.

De Stuw.

Het nr. van 16 October brengt bijdragen over de handelspolitiek en over de Defensie van Indië.

Economisch Weekblad voor Ned.-Indië.

Uit den inhoud van het nr. van 13 October noemen wij bijdragen over de rubberrestrictie en over copra-bereiding op Noord-Celebes.

Het nr. van 20 October brengt o.m. een beschouwing van dr. J. W. de Stoppelaar over het advies van de Commissie voor de inlandsche hypotheek.

„Nederland en de Buitenlandsche Post”.

In het nr. van 28 Nov. geeft de redactie haar meening over den heer J. E. Stokvis als leider van een event, nieuw op te richten dagblad in Indië.

MISSIE- EN ZENDINGSLADEN.

Nederlandsch Zendingsblad.

In het nr. van December wordt stilgestaan bij het 75-jarig bestaan van de Nederl. Zendings Vereniging. Voorts een en ander over de medische zending in West-Java en over het werk in Z.-O. Celebes.

Sint Melania-blad.

Het nr. van December brengt o.m. een en ander over het melania-werk in Z.-Celebes en in Z.-Sumatra.

Annalen van onze Lieve Vrouwe van het Heilig Hart.

Het 1 December-nr. bevat o.m. mededeelingen over het missiewerk in Midden-Java.

Kruistriomf.

In het December-nr. worden de artikelen over rijst- en rijstgerechten vervolgd.

Nieuwe Uitgaven.

Wij ontvingen als lijvig boekdeel van bijna 400 pagina's: „Wetenschappelijk Jaarbericht 1932” van de Indische Krijgskundige Vereeniging.

Suriname

De heer Mühlenfeld naar West-Indië.

De kort afgetreden directeur van het departement van Binnenlandsch Bestuur, de heer Mühlenfeld te 's-Gravenhage, zal, volgens het Handelsblad, wellicht binnenkort (Februari of Maart) een reis naar West-Indië ondernemen. De bedoeling, zegt het blad, is aldus iemand die over een rijpe Nederlandsch-Indische bestuurservaring beschikt, gelegenheid te geven eens ter plaatse kennis te maken met en zich op de hoogte te stellen van de bestuursvorming en verdere belangrijke vraagstukken, de W.-Indische koloniën rakende. Er doen zich daar aller-

D. VAN DER LAAN 'S-GRAVENHAGE

LOOD- EN ZINKWERKEN
SANITAIRE INSTALLATIES
NUNSPETLAAN 132
— TELEFOON —
POSTREKENING No. 177553

5128

lei problemen voor, en er bestaan daar verschillen verhoudingen, die toch in meer dan één opzicht zekere analogie met toestanden en vraagstukken vertoonen, waarmee men in onze Oost veelvuldig in aanraking komt. Het is dus b.v. heel goed denkbaar, dat wie over uitgebreide kennis en ondervinding t. o. v. N.-I. problemen beschikt, op een of meer quaesties, die voor Suriname en Curaçao van belang zijn, nog eens een speciaal licht kan werpen. Het blad vernam dat de heer Mühlendorf al sinds eenige weken ter W.-I. afdeling van het departement van Koloniën werkzaam is, om zich met betrekking tot de West nader te oriënteren, blijkbaar als voorbereiding voor wat men, naar het schijnt, het best kan aanduiden als een oriënteringsreis. Het vermoeden ligt dus voor de hand, dat gouverneur Kielstra, vóór hij zich naar Suriname begaf, van het hier vermelde plan kennis droeg.

Ongeveer 25 jaar geleden is er ook eens een speciale kenner van N.-I. bestuurszaken, de heer v. Vleuten, de latere resident van Bantam, naar Suriname gegaan. Deze had toen tot opdracht een onderzoek in te stellen naar de Javaansche immigratie. Aangezien de heer Mühlendorf gedurende 't grootste deel van zijn bestuursloopbaan op Java vertoefd heeft en toen, evenals nadien in zijn functie van directeur van B.B., veel met het vraagstuk der immigratie van Javanen te maken heeft gehad, mag men volgens het hier geciteerde blad zeker verwachten, dat hij op zijn reis vooral ook aan deze materie zijn aandacht zal wijden. In dit verband zij nog in herinnering gebracht, dat n.l. ongeveer 20 pct. van de bevolking van Suriname uit Javaansche immigranten bestaat.

Adres Pyttersen aan den M. V. K.

De heer Tj. Pyttersen, de bekende landbouwspecialiteit heeft een lijvig adres aan den minister van koloniën ingediend, waarin hij betoogt, dat Suriname vruchtbaar is, aan blanke arbeiders een goed bestaan kan geven en een nieuw Tropisch Nederland kan worden. Wij verwijzen belangstellenden naar Het Vaderland van 17 en 18 November avondblad A, waarin dit rapport omstandig wordt behandeld.

Onderzoek Leprabestrijding.

Wij vernemen, dat aan den officier van gezondheid 1ste klasse P. H. J. Lampe, die in Suriname veel heeft verricht in het belang der volksgezondheid en een deskundige is op het gebied der melaatschheid, is opgedragen een onderzoek in te stellen naar de wetenschappelijke waarde en de practische bruikbaarheid van de lichtbehandeling door dr. Denis Muller, van lepralijders te Telantangan. De heer Lampe zal hierover vóór 1 Mei 1934 rechtstreeks aan de regering rapporteren.

Sinaasappelen.

Naar de Afdeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut ons mededeelt, heeft het s.s. „Oranje Nassau” op 1 dezer de vijfde zending sinaasappelen uit Suriname te Amsterdam aangebracht. De partij bestond uit 554 kisten, de toestand van het fruit was wederom uitstekend. Tegenover de juist dezer dagen uit Spanje aangevoerde eerste zendingen sinaasappelen, viel de saprijkdom en zoete smaak van de Surinaamse vruchten sterk op.

Deze zending is voor dit seizoen tevens de laatste geweest, de aanvoer zal echter in Augustus van het komende jaar worden hervat.

REISBUREAUX LISSONE^N LINDEMAN^N

AMSTERDAM DEN HAAG ROTTERDAM HAARLEM UTRECHT ARNHEM LEEUWARDEN

GOEDKOOP REIZEN IN DUITSCHLAND

Door aankoop van registermarken kunnen wij U in de gelegenheid stellen de kosten van Uw reizen in Duitsland belangrijk te verminderen of meer te profiteren van de door U uitgetrokken reissom!

GOEDKOOPE SPOORKAARTJES. Deze spoorkaartjes zijn niet verkrijgbaar aan de stations.

SPECIALE REISCHEQUES. Beiden leveren wij U ook voor de door ons geheel georganiseerde privéreizen.

Wij willen U gaarne meerdere inlichtingen verstrekken!!

Javanen.

—Bok Zark, een Javaansche, schrijft aan de Banier naar aanleiding van de mededeeling in het Verslag van Bestuur en Staat 1931, blz. 22, luidende:

„Vóór hun vertrek verklaarden de immigranten over de in Suriname ondervonden behandeling geen reden tot klagen te hebben en alleen naar Java te willen terugkeeren om ouders en andere familiebetrekkingen weer te zien.”

Wat daar staat is minder juist. De redenen waarom wij naar ons land wenschen terug te keeren is het feit, dat onze adat totnogtoe in Suriname niet geregeld is en wij ons niet kunnen aanpassen aan de Surinaamse toestanden. Wij leven er maar op los in een toestand van verwildering. Het aantal krankzinnigen is percentsgewijze aanzienlijk hooger dan bij de Hindostanen.

Voor ons luidt de voorschriften dat hij, die zich aan de klein-landbouw in Suriname wil wijden, een stuk domeinland kan bekomen en, als men op zijn vestiging al kolonist prijs stelt, kan hem, tegen afstand van zijn recht op vrije terugvoer naar Indonesië, een premie van f 100 uit 's landskas worden uitgekeerd. Deze uitkeering is thans zoo problematiek, want de geringste straf wordt als bezwaar aangevoerd tegen behoud als kolonist. Daarom werpen de Indonesiërs zich in de pool des verderfs. Het gaat van kwaad tot erger. Tegen de tijd dat hij zou kunnen repatriëeren zit hij of in voorarrest of op straf.

Bij de Hindostanen is de stand van zaken gaandeweg anders geworden. De Britsch-Indische regeering zag door het zenden van een delegatie naar hen om. Bovendien een Britsche Consul hield dagelijksch toezicht. Hun zeden en gewoonten werden door landgenooten van buiten (Britsch-Guyana) in Suriname behoorlijk georganiseerd. Zij hebben hun priesters en eigen kerken. Wij zijn geheel aan onszelven overgelaten.

Ziehier de redenen waarom wij naar ons land smachten.

Zoowel mijn man en ik hebben aanspraak verkregen op vrije terugvoer, doch om der wille onzer anders herderlooze landgenooten denk ik nog niet aan repatriëeren. Het is mij mogen gelukken eenige maanden geleden een degelijke Islamitiesche vereniging opgericht te krijgen omdat de Indonesiërs zich zouden vereenigen tot een eigen groep in dit land. Het gemis aan Indonesië zou dan niet zoozeer behoeven gevoeld te worden. Doch de menschen wonen zoo erg verspreid van elkaar en het reizen is peperduur. Handreiking van het Gouvernement zullen wij wel niet mogen verwachten.

Muskietenverdelging.

In ons nummer van 16 November no. 46 gaven wij een bericht over de merkwaardige uitvinding de „Capteur de Moustiques”. Van verschillende zijden ontvingen wij verzoeken om inlichtingen of opgave van het adres van de uitvindster of van de fabriek. Wij hebben ons toen direct tot Londen en Parijs gewend (naar de eerste plaats, omdat wij de eerste berichten erover in een Engelsch tijdschrift hadden gevonden). Ten behoeve van belangstellenden kunnen wij thans mededeelen, dat de uitvindster Mademoiselle Germaine Gourdon woont in Montmorency près Paris in Frankrijk. Een

beschrijving welke wij tevens ontvingen meldt als bovenschrijf: Les Capteurs d' insectes „Germaine Gourdon” utili sant les rayons ultra-violets, avec régulation des longueurs d' ondes émises et clignotement magnétique. Système breveté en tous pays, notamment à recherche d' antérieures. Tous les modèles sont déposés au Service International. Uit het stuk blijkt dat de vader, George Gourdon, reeds in 1908 een lamp in werking had gesteld om vinders te vangen. Deze pogingen werden in 1927 ernstig voortgezet. Toen hij te Montmorency het eerste apparaat opstelde, vertrouwde het het toezicht aan zijn dochter Germaine toe. Maar terwijl de vader naar de beste oplossing zocht door het vangen met ultra-violette stralen, vond de dochter die langs een anderen weg en dat was door de keuze van golflengte, welke voor ieder soort insect verschillend was.

Het mij toegezonden stuk geeft 7 verschillende soorten instrumenten aan. De lantaarn „Ritz” kost: 6000 francs, de lantaarn „Venezuela”: 4000 francs, de Tom Pouce no. 1 en 2: 3500 en 5000, het Type „Gay” Prince of Wales: 5000 en 7000 francs, het Type „Gayvee” no. 1, 2 en 3, 8, 10 en 12000 francs, het Type Camargue no. 1 en 2: 14 en 16000 francs en ten slotte de Coffre Capteurs „Tropic”: 12 en 14000 francs. Deze is het meest geschikt voor tropische landen (als Brazilië, Rhodesië, Indochina, Engelsch Indië). Bij de bestelling, zegt het stuk — moet de helft vooruit worden gezonden in een chèque, te Parijs betaalbaar.

Curaçao

Vooruitgang.

Iemand, die, zeg twintig of vijftig jaar geleden iets van Curaçao wilde weten, was aangewezen op een oud stukje in „Eigen Haard” in „De Prins”, op oude encyclopaedieën, op „Koloniaal Verslagen”, indien hij zijn onderzoek wat ernstig opvatte, en op een ver familielid, dat wel eens een prentbriefkaart van daar had ontvangen. Er waren er niet velen, die geen postzegel-liefhebbers waren en wisten, dat Curaçao niet identiek met Suriname is. Ook zat er toentertijd op het departement van Koloniën een oude commies, die met stelligheid wist, dat f. i. — in Nederland ten minste voor twee in Curaçao gold, en dat de eieren er twee cent kosten. Zelfs is er een tijd lang, twee jaren, een tijdschrift „West-Indië” verschenen, dat nooit een woord over Curaçao bevat heeft.

Niemand zal beweren, dat het nu is zóó als men het met recht wel zou kunnen wenschen. Er zijn nog schrikbarend onwetenden. Af en toe hoort men zelfs in de Staten-Generaal nog opmerkingen maken, die kant noch wal raken. De onzin, die na den overval van Urbina over Curaçao geschreven is, is ongelooflijk voor hen, die eenigszins op de hoogte zijn. Maar er is verbetering. Andermaal moet met eere genoemd worden de naam van dr. H. D. Benjamins, die èn in de Encyclopaedie voor Nederlandsch West-Indië èn in „De West-Indische Gids” monumentalen arbeid verricht heeft, die iederen

Zij,

Uw die aandacht vragen

Voor afdoende oplossing van

TOCHTIGE RAMEN

een tip?

Laat door ons aanbrengen de veerende

bronzen **WETTERSTRIP!****WETTERSTRIP VERKOOP CENTRALE N.V.**

Laan v. Meerdervoort 603 — Tel. 339138

Pension Jorissen

voorheen Dames Strikwerda

Centrale verwarming Modern comfort

Johan van Oldenbarneveltlaan 76

hoek Frankenslag — DEN HAAG

Aanbevolen adres voor „Oost en West“

Telefoon 550949

ADVOCAAT

van „DE LELIE“ is prima

Probeer ons speciaal merk à f 1.55 p. fl.

U ZULT TEVREDEN ZIJN

S'ijterij en Wijnhandel „De Lelie“

Copernicuslaan 217 — Den Haag

Tel. 334664

bij het Kamperfoelieplein

Curaçoenaar en die het wel meent met dit gewest, dankbare hulde aan zijn nagedachtenis doet brengen. Met eere mag ook genoemd de Koninklijke Vereeniging „Oost en West“, die reeds lang te voren in „Het Koloniaal Weekblad“ zijn wekelijksche rubriek Curaçao geopend had, en het „Algemeen Nederlandsch Verbond“, dat door woord en geschrift de ingezetenen der Nederlandsche Antillen aan zich zocht te binden en tegelijkertijd hier te lande belangstelling voor het leven ginds wist te wekken; in zijn tentoonstellingszalen Laan 34, Den Haag en in die van het Kol. Instituut te A'dam, neemt Curaçao een niet kleine plaats in. Van lateren datum is de West-Indische groep van het Indisch Genootschap met haar bijzondere commissie voor de Bovenwindsche eilanden

Op de West-Indische tentoonstelling te Arnhem is Curaçao vrij aardig voor den dag gekomen; die in het Koloniaal instituut na den West-Indischen leergang van de Amsterdamsche afdeling van het A.N.V. was in meer dan één opzicht belangwekkend, en het laat zich aanzien, dat het volgend jaar op dit gebied iets moois zal worden bereikt.

Er moet voor worden opgepast, dat gewonnen belangstelling niet verloren wordt. Zelfs zijn er nog mogelijkheden, die meermaals overwogen zijn, maar nog lang niet het gewenschte gevolg hebben verkregen. Ik denk aan de groote pers. Zeker, de artikelen, die af en toe in de bladen verschijnen, zijn in den regel zeer goed, maar het is opmerkelijk, dat veel wat de actuele kwesties in Curaçao behandelt, niet ginds maar hier te lande geschreven wordt. Er is wel eens een correspondent van „Nieuwe Rotterdamse Courant“, „Algemeen Handelsblad“, enz. in Curaçao geweest; men

heeft zelfs wel eens gelezen boven een stuk „Van onzen gewonen verslaggever“, maar geregelde zaakkundige correspondenties van ginds heeft geen der bladen ooit gehad. En toch gelooven wij, dat het zoo worden moet, wil Curaçao de belangstelling krijgen, waarop het in ons land aanspraak maken, niet alleen, maar ook geen gewonnen terrein verliezen.

Uit den Verren Vreemde

De les van Indochina.

Te midden van het te beweeglijke Fransche politieke element, behoudt de gouverneur-generaal van Indochina, Pierre Pasquier, zijn zetel. Sedert Juni 1931 in de kolonie terug, voert hij met strenge hand hervormingen door, die van vele zijden natuurlijk (er zijn vele getroffen) bedild en afgekeurd zijn, doch zonder dat dit het vertrouwen heeft geschokt, door de elkander snel opvolgende regeeringen in hem gesteld.

De G. G. zelf heeft in *La Dépêche Coloniale* een artikelen-reeks laten verschijnen, die loopt over de nrs. van 7 tot 20 November, en die alle onderdeelen van zijn beleid belicht. Nieuwe gedachten, die een „waar haalt hij 't vandaan?“ zouden kunnen uitlokken, komen in zijn uiteenzetting eigenlijk niet voor. Hij heeft veel-er alle middelen, die ook elders (zoals in Ned.-Indië) toepassing gevonden hebben, toegepast om de koloniale middelen op te voeren en de koloniale uitgaven te verminderen. Wat dan als het bijzondere, het succesvolle van zijn politiek t.d. mag worden genoemd? Met een flinkheid en een vasthoudendheid, die geenszins het Fransche bestuur steeds en overal eigen zijn, zijn de onderdeelen van het stelsel doorgevoerd in alles en ten aanzien van allen. Door die gelijkheid, horizontaal en vertikaal, kon de bedoeling gemakkelijk begrepen worden en constant doorwerken.

Het is voor Indochina daarom een groot geluk te noemen, dat Pasquier mocht blijven. Wie in Frankrijk zelf pleit voor een regeeringsstelsel met meer stabiliteit dan dat van vier ministeries in één jaar, kan in de groote Aziatische kolonie steun voor zijn stelling vinden.

Moeten wij hem, die iets leeren wil van onzen Franschen buurman in het Verre Oosten, verwijzen naar de vermelde artikelenreeks, 't hier volgende moge, in zeer beperkt overzicht, een denkbeeld geven van hetgeen Pasquier zelf zich nog als een voortwerking ervan denkt. Het budget 1934 belooft kloppend te zijn. De verkregen uitkomsten worden niet als eindresultaten beschouwd; in de plaatselijke diensten moeten de ingevoerde vereenvoudigingen zich nog verder doen gelden. De te groot opgezette organisaties moeten verder ingekrompen worden, de werkelijke behoeften veroorloven een nog door te zetten vermindering van geleiding en arbeid, bij bestuur en administratie.

De nieuwe schaal voor persoonlijke betalingen, zoo voor Europeanen als voor Inlanders, leidt uit het dwaalspoor, waarop men was. De kolonie beschikt over vele Franschen, die in Indochina geboren zijn, en die goed en voldoende onderwijs genoten hebben, daar naast heeft men vele Inlanders, die een diploma verwierven van Fransche scholen en die verlangend zijn de opgedane kennis ter beschikking van het bestuur te stellen. Men moet geen ontevreden werklozen kweken. Met dit al zal er toch nog een voldoende plaats blijven voor uit Frankrijk te betrekken krachten.

De Gouverneur-generaal verwacht, door het sedert twee jaren doorgevoerde stelsel, evenwicht tusschen uitgaven en inkomsten, met zekerheid zoo tot betere tijden te komen, waarin men de nu getroffen en verder te treffen maatregelen zal beschouwen als een gezondmaking na een tijd van ongezonde weelde.

Er is niet alleen voor Frankrijk, naar 't ons voorkomt, iets te leeren uit dit zelfvertrouwen, deze vastheid, deze zuinigheid, dit optimisme.

Berichten der Afdelingen

Afd. Haarlem en Omstreken.

Met het Bestuur van de Verg. voor Vreemde-lingen Verkeer te Haarlem werd een overeenkomst getroffen, waardoor het *Informatie Bureau* van deze Vereeniging aan het Stationsplein meer nog dan reeds het geval was, zal ten dienste staan van leden der Vereeniging Oost en West en van Indische Verlofgangers en repatriërenden in het algemeen.

Alle inlichtingen worden gratis gegeven.

Afdeling 's Gravenhage.

Op Donderdag 28 December 1933, des avonds 8 uur, in het gebouw *Excelsior* vertooning van de „Mahakoesa-film“ van Toradja's en Papoea's in Ned.-Indië.

Gelegenheid tot plaatsbespreken in *Excelsior* op 27 en 28 December van 10—4 uur à 10 cent p. p. Leden met één introducè(e) hebben toegang uitsluitend op vertoon van lidmaatschapskaart 1933/1934.

Nieuwe leden zijn zeer welkom, opdat het werk zich nog meer kan uitbreiden. De leus blijft voorwaarts.

De Secretaris,

J. C. BAUDOIN.

Indische Kunstavond.

Zaterdagavond 2 December werd door de afdeling 's-Gravenhage van onze Vereeniging in *Diligentia* een Indische Kunstavond gegeven. In de hal werden de bezoekers reeds begroet door lieve jonge meisjes in kleurige Javaansche en Menangkabausche kleedij, die programma's verkochten. *Diligentia* was goed bezet, geroezemoes in de zaal; kortom er heerschte een genoeglijke stemming van een vereenigingsavond, waarin zowel Oost als West zou vertegenwoordigd worden, zooals uit het programma bleek.

De voorzitter, de heer F. van Peski, heette de aanwezigen welkom, zeide dat ditmaal met het geven van een Indischen Kunstavond eens afgeweken werd van de traditioneele filmen en lezingen en was verheugd zooveel vroolijke gezichten te zien.

De conferencier, Dick van Driest, die, zooals hij zei, de trait d'union tusschen de verschillende nummers moest vormen, vervulde zijn taak gedurende den geheelen avond op uitnemende en verdienstelijke wijze en verwekte met zijn kwinkslagen menigmaal in de zaal een hartelijk en uitbundig gelach.

Na zijn openingswoord stelde de conferencier het eerst het Krontjong-ensemble voor, bestaande uit zes jongelui, Indische studenten, allen leden van Eurasia. Deze speelden op keurige en uitnemende wijze een drietal weemoedige en vroolijke Krontjongliederen, welke zóoveel bijval mochten behalen, dat zij aan het geven van een toegiftje niet konden ontkomen.

De Indische sfeer, welke door dit Krontjong-gezelschap was verwekt, werd nog verhoogd, toen als tweede nummer twee Javaansche dansers, in nationaal costuum, op het toneel verschenen, begeleid door zes gamelan-spelers en speelsters, met als achtergrond palmen en mooie doeken. De beide dansers, Waloejo en Iskandar, voerden een strijddans uit tusschen de magie en de mystiek, waarbij de laatste ten slotte zegevierde. De prachtige uitvoering van deze dansen boeide zowel den Oosterling als den Westering, hetgeen nog verhoogd werd door de weemoedige klanken der gamelan. De dansers oogstten dan ook groot succes.

Daarna werden door mevrouw Julie de Stuers liederen gezonden van Noto Soeroto en v.d. Sigtenhorst Meyer, zeer goed doorvoeld van voordracht, welke gevolgd werden

door eenige Maleische liedjes, alle op verdienstelijke wijze aan den vleugel begeleid door Jan Goverts. Zooals de conferencier zei: „Goede wijn behoeft geen krans”, is het dan ook niet noodig over de prestaties van deze bekende zangeres in details te treden. De schoone vertolking van al deze liederen werd met een warm applaus en vele bloemstukken beloond, hetgeen aanleiding gaf tot een aardig toegiftje.

Tusschen de beide zangnummers in droeg Mej. Anny Prins in Oostersch costuum (sarong en kabaja) een schets voor van Jan Feith: „de Wrekende Boom”. Hoewel wij deze artiste meest in het vroolijke genre gehoord hebben, heeft zij het publiek allerminst als declamatrice teleurgesteld. Zij beschikt over een duidelijke stem, goede mimiek en voordracht en verstaat de kunst de geheele zaal te boeien. Een groot succes was haar deel.

Na de pauze gaf het aardige Krontjonggezelschap wederom eenige nummers ten gehoor, welke, als de eerste maal, veel bijval oogstten.

En tot slot het Westersche nummer: „De Chansonniers”, geen onbekenden voor menig-een. Zoowel Anita Cazals, die mooie Spaansche liederen in kleurig Spaansch costuum ten beste gaf, als Anny Prins met haar vroolijke en ernstige chansons, Leo Kok, de pianist, en Jos. Heydens, met vroolijke duetten, allen leden van het Kleinkunst-ensemble, oogstten veel succes. De lach daverde door de zaal, waartoe de laatste veel bijdroeg, vooral met zijn lachlied, dat aanstekelijk op het publiek werkte. De toehoorders waren dan ook gul met toejuichingen en de dames werden met bloemen gehuldigd.

De geheele voorstelling liep vlot van stapel; alle medewerkers en medewerksters hebben er het hunne toe bijgedragen voor het welslagen te zorgen en den avond tot een volkomen succes te maken, zoodat wij hopen, dat allen in de gelegenheid zullen worden gesteld in andere afdeelingen onzer Vereeniging hun talenten te vertoonen.

De Afd. Den Haag roept hen een „tot weerziens” toe.

De Secretaris,

J. C. BAUDOIN.

Den Haag, 2 December 1933.

Afdeeling Nijmegen.

Lezing door den heer Dr. M. van Blankenstein over „De Wereldgebeurtenissen en Ned.-Indië” op 30 Nov. in den kl. foyer van het concertgebouw „De Vereeniging”.

De heer Dr. v. Blankenstein, reeds jarenlang Nederlandsch journalist, vooral reizend journalist, van internationale bekendheid en doorkneed in vraagstukken van internationale verhoudingen, nam, naar het verslaggever voorkomt, het standpunt in, dat in de eerste plaats de politieke en economische gebeurtenissen in Europa van overwegend belang voor Ned.-Indië kunnen zijn, zij het dan ook slechts middellijk door den invloed dier gebeurtenissen op het moederland en op de staten en volken rondom de Stille Zuidzee.

Spreker besteedde dan ook ruim een uur aan een zeer belangwekkende belichting van toestanden, verschijnselen en gebeurtenissen, sinds den grooten oorlog, in Europa, vooral in of ten opzichte van Duitschland.

Niettegenstaande op achtereenvolgende economische, monetaire en andere internationale conferenties gezonde beginselen in zake internationaal handelsverkeer, budgetair evenwicht en ontwapening werden erkend of vastgesteld, werd niet volgens die beginselen gehandeld, of eerst nadat een groote ontredde er toe dwong. In het laatste geval leidden intusschen ontstane paniekstemmingen tot nieuwe beginselverzaking.

Nog slechts enkele weken geleden heerschte

zulk een paniekstemming naar aanleiding van Duitschlands verlaten van den V. B.

Spreker toonde daarna aan de hand van al of niet algemeen bekende verschijnselen en gebeurtenissen aan, dat thans de internationale politieke toestand in Europa gunstiger is dan hij langen tijd is geweest. Maar, betoogde spreker verder, ook al breekt er een conflict uit als in 1914 dan is 't gevaar voor Nederland (en dus ook voor Ned.-Indië) om er militair in betrokken te worden, op verschillende gronden geringer dan toen. Zwitserland loopt dan meer dat gevaar.

Na de pauze behandelde spreker de gebeurtenissen rondom de Stille Zuidzee, die zouden kunnen leiden tot een conflict, waarin Ned.-Indië meer of minder rechtstreeks partij zou zijn.

Ook in dat gedeelte der wereld heerschten in de laatste jaren achtereenvolgens enkele paniekstemmingen, en wel ten aanzien van de politieke verhoudingen in Oost-Azië. Vooral Japan verkeerde in zulke paniekstemmingen. En helaas op het oogenblik nog en meer dan ooit.

Spreker toonde aan, hoe Japan sinds den grooten oorlog in steeds rampzaliger economische en politieke omstandigheden is geraakt. En hoe daardoor de ontevreden nationale militaire partij in dat land steeds agressiever optrad, hetzij tegen de eigen regeering, hetzij tegen het buitenland, vooral tegen China en Rusland.

Rusland heeft zich heel veel laten welgevallen van Japan, maar neemt nu maatregelen met het oog op een oorlog. De nationalistische militaire partij in Japan wil dien oorlog, terwijl toch het Japansche leger tijdens zijn actie tegen de Russen omstreeks 1920 en zijn jongste acties in Shangai enz. veel van zijn vroeger aureool heeft verloren.

Indien dan ook de oorlog tusschen Japan en de Ver. Staten van Amerika uitbreekt, zal, volgens spreker, Japan het gebruik van onze oliehavens in Ned.-Indië verlangen. Maar ook zonder een conflict hierover zal onze neutraliteits-handhaving in N.-I. op zware proef gesteld worden, vooral indien Engeland mede partij is. Daarentegen zal, volgens spreker, zoodra Singapore als vlootbasis geheel gereed is, ons Ned.-Indië vrij veilig zijn.

Van de gelegenheid om na afloop der lezing vragen te stellen werd slechts door een van de ruim 140 toehoorders en toehoorderessen, onder wie vele geïntroduceerde niet-leden van Oost en West, gebruik gemaakt.

De afd. voorzitter knoopte aan zijn dankbetuiging aan den spreker de opmerking vast, dat deze wereldgebeurtenissen, waarmee verscheidenen onder het gehoor wel bekend zijn, in zulk een overzichtelijken samenhang heeft geschetst, dat daarmede tevens de samenhang tusschen de lotgevallen van de Nederlanders in het Westen en die van de Nederlanders en Nederlandsche onderdanen in het Oosten duidelijker tot ons spreekt.

Namens het afd. secretariaat:
C. C.

Nijmegen, 3 Dec. 1933.

Afdeeling Rotterdam.

De Kon. Ver. „het Koloniaal Instituut”, de Commissie voor Rotterdam van het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap en de afd. Rotterdam van de Kon. Ver. „Oost en West”, geven gezamenlijk een serie filmvoordrachten die zullen plaats hebben telkens op Zaterdag, namiddag om 3 uur, in de aula der Ned. Handelshoogeschool, Pieter de Hoochweg 22. De volgende films worden ver-toond:

Zaterdag 16 December 1933: Causerie over de Cacao- en de Kapokcultuur, door Ir. J. F. Ebeling;

Zaterdag 20 Januari 1934: Indische vulkanen, in te leiden door Prof. Dr. B. G. Escher;

Zaterdag 24 Februari 1934: Curaçao, Aru-

ba en Bonaire, in te leiden door Dr. W. G. N. van der Sleen;

Zaterdag 24 Maart 1934: Ervaringen op een luchtreis naar Ned.-Indië, in te leiden door Jhr. Dr. J. C. Mollerus.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Informatiebureau.

Het informatiebureau der Vereeniging, Smidswater 10, (nabij het Korte Voorhout), Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

MEUBILEER INRICHTING „DE WONING” N.V.

LAAN V. MEERDERVOORT 312 'S-GRAVENHAGE

SPECIALE AANBIEDING

Slaapkamer-Ameublement
gepolitoerd notenhout

Driedeurige Kast

Toilet Tafel -

Lits Jumeaux -

2 Nachtkasten

Tafel en 2 Stoelen

FL. 495.--

Vraagt prospectus

- Stijlvol ontwerp -
Uitmundend
materiaal
Keurige afwerking
Onbeperkte garantie

NEDERLANDSCH
FABRIKAAT!

5226

Kleding Meubelen Tapijten enz.
In 12 MAANDEN zeer discrete behandeling
DE CENTRALE WAREN MAGAZIJNEN
N.Z. VOORBURG WAL 312 - AMSTERDAM
Roos & VAN DER KOLK
GED. BURG WAL 45 DEN HAAG

5029

Paedologisch Instituut

Vossiusstraat 56

AMSTERDAM

Tel. 26320 en 0035

INRICHTING VOOR OBSERVATIE VAN MOEILIJKE EN ACHTERLIJKE KINDEREN

Geeft na 4—8 weken observatie paedagogisch advies aan ouders of voogden omtrent geplaatste pupillen

Directeur: Prof. Dr. J. WATERINK

Dirig. geneesheer: R. VEDDER

Psychiater-neuroloog: J. H. BAAS.

Verpleeggeld f 2,95—f 5.— per dag

5101